

**J. M. Plumley, S. Jakobielski, M.
Marciniak, R. Sobolewski**

Kasr Ibrim (Egipt)

Informator Archeologiczny : badania 8, 304-305

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

aluwialny na starej terasie zalewowej Nilu/.

W osadzie wyeksplorowano wykop o powierzchni 64 m², do głębokości 0,6 m /calec/. W ten sposób ogólna, zbadana w trakcie dotychczasowych kampanii, powierzchnia osady w obrębie jednego wykopu wynosi 300 m². Nowym elementem w inwentarzu archeologicznym jest znalezisko paciorka wykonanego z muszli kauri /*Cypraea sp.*/, kościanego ostrza siekiery oraz pestek owoców afrykańskiej czereemchy /*Celtis integrifolia*/, zbieranych w celach konsumpcyjnych przez mieszkańców osady. To ostatnie znalezisko dowodzi rozwijania się w tej części Afryki w okresie trwania osady w Kadero /około 3000 p.n.e./ środowiska naturalnego typu sawanny, istniejącego obecnie około 400 km na południe.

Na cmentarzysku wyeksplorowano 2 wykopy o łącznej powierzchni 200 m², zlokalizowane u podnóża pagórka. W obrębie wykopów odkryto 6 pochówków szkieletowych, a na 3 dalsze groby natrafiono poza obrębem wykopów, na powierzchni ziemi. W ten sposób łączna ilość pochówków odkrytych w Kadero wzrosła do 18. Wstępne badania przeprowadzone przez antropologów wykazały, że osadnicy pogrzebani w Kadero charakteryzują się bardzo silną budową szkieletu oraz prognatyzmem, czym zdecydowanie różnią się od dzisiejszej populacji w tej części Sudanu. Zmarłych grzebano w pozycji bardzo silnie skurczonej, najprawdopodobniej w ciasnych pojemnikach /worek, kosz/. Groby wyposażone były m.in. w naczynia gliniane analogiczne do odkrytych w osadzie, naszyjniki z paciorków z karneolu oraz kości. Cmentarzysko w Kadero było użytkowane przez grupę zamieszkującą w osadzie na tym samym stanowisku.

Badania przeprowadzone w czasie trzeciej kampanii wykopaliskowej potwierdzają wcześniejsze obserwacje co do struktury gospodarczo-społecznej osiadłej tutaj grupy. Wydaje się, że wykopaliska w Kadero przynajmniej w części wypełniają lukę, jaka istniała w ewidencji archeologicznej w środkowym Sudanie - pomiędzy starszymi wielkimi zespołami archeologicznymi /Khartoum Shaheinab Neolithic/ a znacznie późniejszą kulturą Meroe.

KASR IBRIM /Egipt/

Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze przy współudziale Egypt Exploration Society oraz University of Kentucky

Badania prowadziła międzynarodowa ekspedycja polsko-angielsko-holendersko-amerykańska pod kierunkiem prof. J. M. Plumley'a /Cambridge/ z ramienia Egypt Exploration Society. Ze strony polskiej udział wzięli dr S. Jakobielski, dr M. Marciniak, mgr inż. arch. R. Sobolewski. Udział Polski od 1972 r. Finansują

strony uczestniczące. Stanowisko od okresu Średniego Państwa do okresu mameluckiego /XVI-XVIII w./.

W toku prac w 1974 r. odkopano dalszą część budowli z czasów faraona Taharki /XXV dynastia/. Wśród odsłoniętych malowideł ściennych na uwagę zasługuje portret Taharki.

Znalezienie inskrypcji z czasów Amenhotepa II /XVIII dynastia/ świadczyć może o istnieniu w tym okresie w Kasr Ibrim architektury monumentalnej.

Rozpoczęto eksplorację świątyni meroickiej zachowanej tylko w poziomie fundamentów. W wątkach jej murów zidentyfikowano fragmenty starszego założenia architektoniczno-rzymskiego, z I w.n.e.

Kontynuacja wykopalisk na terenie miasta z okresu grupy "X" dała bardzo ciekawe wyniki. Spośród dużej ilości zabytków ruchomych wyróżniają się fragmenty tkanin i skórzana zbroja.

Przy meroickiej bramie miejskiej we wschodniej części fortecy, w ruinach zabudowań meroickich, grupy "X" i chrześcijańskich odkryto m. in. papiirusy hieratyczne i ozdobione rysunkami papiirusy zapisane kursywą hieroglificzną. Wśród papiirusów chrześcijańskich natrafiono na kilkanaście zwojów zawierających oficjalną korespondencję z drugiej połowy XII w co sugeruje, że pomieszczenie, w którym je złożono służyło w tym okresie jako archiwum.

W dalszym ciągu znajduwane były papiirusy greckie i łacińskie z okresu 50 r.p.n.e. - 50 r.n.e. należące być może do biblioteki stacjonujących tu legionów rzymskich. Prawdziwą rewelację stanowi kilka papiirusów greckich, które zidentyfikowano jako fragmenty II i V księgi "Odysei" Homera.

NIMRUD /Irak/

Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze

Badania prowadzili dr J.Meuszyński, mgr inż.arch, R.Sobolewski oraz M.Mahmud z ramienia Irac Department of Antiquities. Finansowała Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze. Pierwszy sezon badań. Dzielnica pałacowo-świątynna IX-VII w. p.n.e.

Pierwsza polska kampania archeologiczna w stolicy państwa asyryjskiego w okresie XII, IX-VIII i VII w.p.n.e. w Nimrud /dawne Kalhu/ zorga-